

หัวข้อเค้าโครงเรื่องของผลงาน (สายงานนิติการ)

๑. ชื่อผลงาน การเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณา อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน กรณีเป็นคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดิน
ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

๒. บทนำ/คำนำ

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการในระบบราชการถือเป็นมาตรการที่มุ่งจะป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด รวมทั้งขนบธรรมเนียมของทางราชการกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการลงโทษเจ้าหน้าที่ซึ่งมีพฤติการณ์กระทำผิดทางวินัยแตกต่างกัน ถือเป็นมาตรการที่จำเป็นแก่การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายให้อำนาจ กระบวนการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ เริ่มจากการกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าข้าราชการพลเรือนดังกล่าวอยู่ในอำนาจการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และการกระทำที่ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำความผิดในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็จะดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะได้ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงของการกระทำที่ถูกกล่าวหา และพิสูจน์ความผิดของข้าราชการพลเรือนตามข้อกล่าวหา และเมื่อการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าข้าราชการพลเรือนผู้นั้นกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ประธานกรรมการ ป.ป.ท. ก็จะส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของข้าราชการพลเรือนผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยดังกล่าวให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย (มาตรา ๔๐ วรรคแรก พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^๑) ด้วยเหตุนี้ ในการพิจารณาโทษทางวินัยข้าราชการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูล ผู้มีอำนาจจึงมีเพียงอำนาจลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลแล้วเท่านั้น จะเปลี่ยนแปลงฐานความผิดไปจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติแล้วไม่ได้

อนึ่ง การดำเนินการทางวินัย เป็นหลักประกันความเป็นธรรม อำนวยความยุติธรรม และเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการพลเรือนที่ประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบจะไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจ

^๑ มาตรา ๔๐ วรรคแรก บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นๆ แล้วแต่กรณี

อิทธิพล และทางการเมือง ซึ่งจะได้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและประเทศชาติ อย่างมั่นใจต่อไป

๓. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึง วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

สถานที่ดำเนิน กลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาที่ดิน

๔. ผู้ดำเนินการ

๔.๑ นายบัญญัติ ทำของดี ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ

มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ศึกษาสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ท. และวางแผน ดำเนินการเพื่อเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณา อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน พร้อมทั้งนำเสนอข้อเท็จจริงต่อ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน ปฏิบัติงานร้อยละ ๘๐

๔.๒ นางสาวเฉลิมพร ธรรมโชติ ตำแหน่งนิติกร (พนักงานราชการ)

มีหน้าที่ช่วยในการพิมพ์หนังสือต่างๆ และเตรียมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงาน ร้อยละ ๑๐

๔.๓ นางมาลินี คุณะติลภ จำปาทอง ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่เสนอแนะ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนแนวทางการดำเนินการ ปฏิบัติงานร้อยละ ๑๐

๕. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(ผู้ถูกกล่าวหา)

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต) มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๒) (๓) มาตรา ๘๕ (๑) (๔) (๗) ^๒ ผู้ถูกกล่าวหาได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการไปก่อนแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ เมื่อกรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นกรณีที่ถูกกล่าวหาออกจากราชการ จึงต้องถือปฏิบัติตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง และมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ^๓

^๒ มาตรา ๘๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

มาตรา ๘๕ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

^๓ มาตรา ๘๗ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๘๔ เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย

กรณีดังกล่าวเป็นการพิจารณาโทษตามสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ผู้ขอรับการประเมินต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบรัดกุม จึงต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดี

ผู้ขอรับการประเมินเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณา อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน โดยดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ดำเนินการตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีการประชุม อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

๕.๒ แจ้งสาระสำคัญมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๔๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งเสนอข้อเท็จจริง ต่อ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน

๕.๓ จัดทำสรุปรายงานการประชุมในระเบียบวาระเกี่ยวกับการพิจารณาโทษตามมติ คณะกรรมการ ป.ป.ท.

๕.๔ นำรายงานการประชุมที่ได้รับการรับรองจาก อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อออกคำสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน

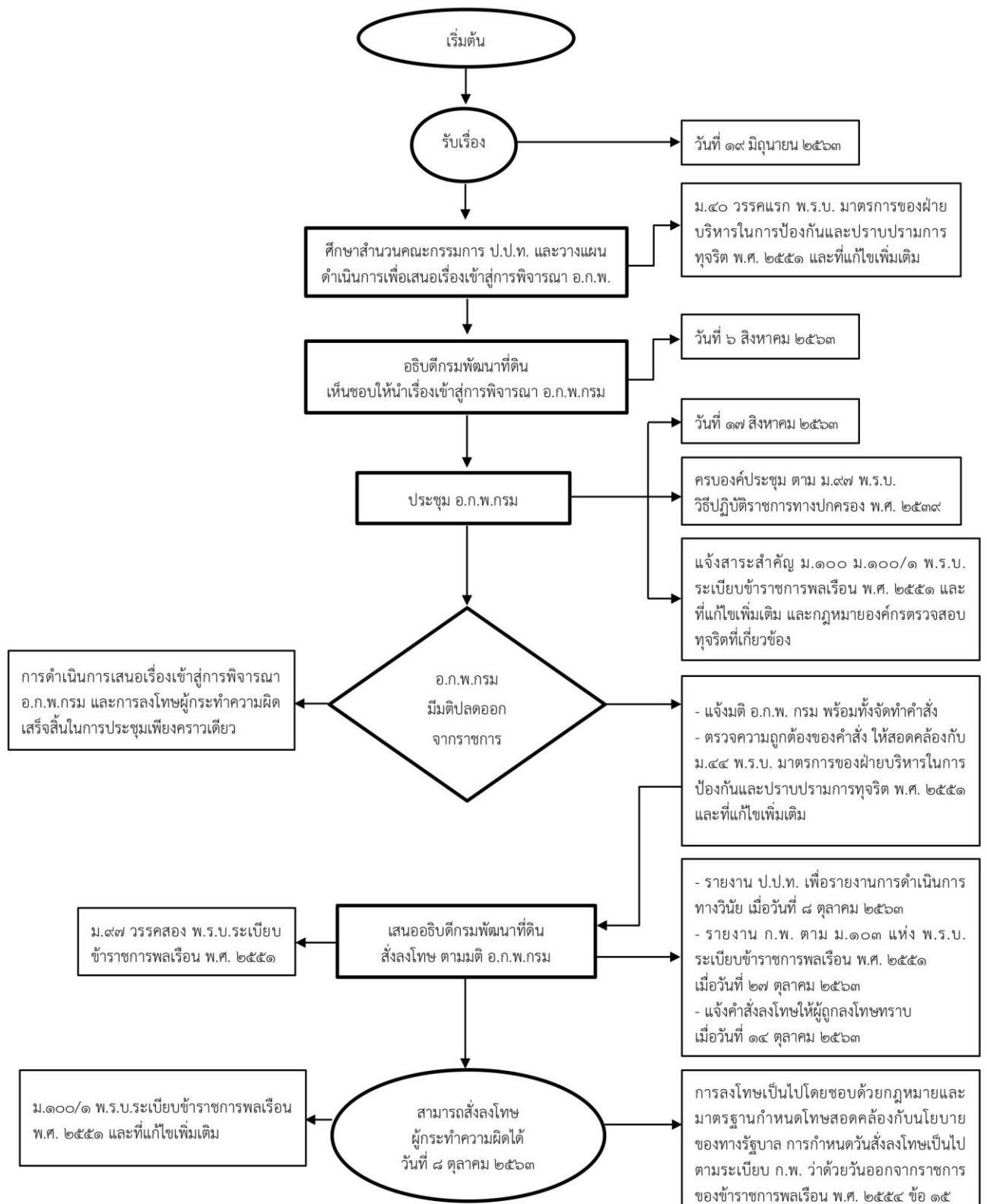
๕.๕ แจ้งคำสั่งลงโทษต่อผู้ถูกลงโทษ รายงานการดำเนินการทางวินัยต่อประธานกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อ ก.พ.

อย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การ ดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่าย บริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ลงโทษ

Flow Chart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๖. ผลการวิเคราะห์/ผลการดำเนินการ

ผลงานเรื่องนี้ เป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว

โดย อ.ก.พ.กรมพัฒนาที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ได้พิจารณาโทษทางวินัย ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ส่งสำนวนไต่สวนและให้กรมได้พิจารณาลงโทษทางวินัยแก่นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต (เกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑) ในฐานะเป็นคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗^๔ และตามคำสั่งจังหวัดภูเก็ต ที่ ๑๑๖๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจพิสูจน์ที่ดิน เมื่อทำการตรวจพิสูจน์เสร็จแล้วให้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ว่าสมควรออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้หรือไม่ เพียงใด กรณีลงชื่อในบันทึกการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ของ ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๒ ตำบลป่าตอง อำเภอกระทุ่ม จังหวัดภูเก็ต ไม่ตรงกับความเป็นจริง และไม่ขัดข้องที่จะออกโฉนดที่ดินให้ผู้ขอได้ ทั้งๆ ที่ดินบริเวณดังกล่าว มีสภาพเป็นป่าธรรมชาติรกทึบ ส่วนใหญ่ไม่มีการครอบครองและทำประโยชน์ จึงไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ เป็นความผิดอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ประกอบมาตรา ๘๓ และความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๒) (๓) มาตรา ๘๕ (๑) (๔) (๗) นั้น

เนื่องจากมาตรา ๔๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ

^๔ ข้อ ๑๐ เมื่อได้พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แล้ว ปรากฏว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถื่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

...

(๓) ถ้าปรากฏว่าที่ดินนั้นตั้งอยู่ในตำบลที่มีป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่าหรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้อาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และกรมป่าไม้หรือกรมพัฒนาที่ดินยังไม่ได้ขีดเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้อาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ลงในระวางรูปถ่ายทางอากาศเพื่อการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือกรณีที่ขีดเขตแล้ว แต่ที่ดินที่ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์มีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยวหรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้อาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดิน ประกอบด้วยป่าไม้อาเภอหรือผู้ที่ป่าไม้จังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่ที่ไม่มีป่าไม้อาเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง) และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำการตรวจพิสูจน์เสร็จแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่าสมควรออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้หรือไม่ เพียงใด สำหรับที่ดินที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้อาวรตามมติคณะรัฐมนตรี แต่ยังไม่ได้ขีดเขตหรือขีดเขตแล้วแต่ที่ดินดังกล่าวมีอาณาเขตคาบเกี่ยวกับเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้อาวร ให้แต่งตั้งผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการด้วย

สอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสาร และความเห็นของ คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ แล้วแต่กรณี กรมพัฒนาที่ดิน จึงต้องพิจารณา โทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูล ซึ่งมาตรการการลงโทษ กรณี ข้าราชการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖^๕ ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดแนวทางให้ถือปฏิบัติ การลงโทษข้าราชการกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ไม่มีเหตุอันสมควรลดโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ แต่อย่างใด และในกรณีดังกล่าวศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๔๕๘ - ๑๔๕๙/๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติภายใน ซึ่งไม่มีผลออกไป ภายนอกฝ่ายปกครองโดยตรง จึงไม่มีสถานะเป็นกฎและน่าจะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดระดับโทษ ทางวินัยอย่างร้ายแรง เป็น ๒ ระดับ คือ ปลดออก และไล่ออก การที่ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจจะสั่งลงโทษทาง วินัยอย่างร้ายแรง โดยกำหนดโทษระดับใดย่อมขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แห่งการกระทำว่าเป็นไปตามองค์ประกอบ ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามที่กฎหมายกำหนด และมีเหตุอันควรลดหย่อนโทษหรือไม่ เพียงใด และเมื่อ พิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนและชี้มูลความผิด ปรากฏว่า

ลงนามในบันทึกการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต ว่าน่าเชื่อว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับหลักฐานที่ผู้ขอ นำรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน การทำประโยชน์และสภาพที่ดินเป็นที่สวนเขา ผู้ขอออกโฉนดที่ดินได้ปลูกยางพารา สวนผลไม้พื้นเมือง เช่น สะตอ ทุเรียน ผสมผสานกัน ปลูกบ้าน ๑ หลัง เลขที่ ๕๐ ทางทิศตะวันออกของแปลงที่ดิน ส่วนทางทิศตะวันตกปลูกสะตอ ทุเรียน ประปราย ปะปนกับไม้ธรรมชาติขึ้นอยู่ทั่วไป ที่ดินแปลงนี้ตั้งอยู่ในเขตป่า สงวนแห่งชาติที่ือกเขากมลาและนอกเขตป่าไม้ถาวร หากเจ้าพนักงานที่ดินตรวจสอบแล้วรับรองว่า ส.ค.๑ เลขที่ ๑๒ เป็น ส.ค.๑ ที่ถูกต้องตรงแปลงที่ดินที่รังวัดออกโฉนดที่ดิน และไม่ได้นำที่ดินนอกหลักฐาน ส.ค.๑ มารวม ในการออกโฉนดที่ดินในครั้งนี้ คณะกรรมการก็ไม่ขัดข้องที่จะออกโฉนดที่ดินให้ผู้ขอได้ แต่ให้ปฏิบัติตาม ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ซึ่งขัดแย้งกับ เจ้าพนักงานป่าไม้ กรมการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ที่ได้แยกรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต ว่าจากการตรวจสอบพื้นที่จริงกับ หลักฐาน ส.ค. ๑ มีความคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ประกอบกับพื้นที่จริงที่มีสภาพป่ารกทึบ ไม่มีการทำ ประโยชน์ และตามหลักฐาน ส.ค.๑ เลขที่ ๑๒ มีเนื้อที่ ๑๐-๐-๐๐ ไร่ แต่รังวัดเพื่อขอออกโฉนดได้เนื้อที่เกินจาก หลักฐาน ส.ค.๑ จำนวนเนื้อที่ ๓๗-๐-๙๐ ไร่ จึงแยกรายงานและเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) จังหวัดภูเก็ต เพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป โดย ได้ให้ถ้อยคำในชั้นการไต่สวนว่าเหตุที่ไม่ร่วมลงชื่อในบันทึกการตรวจพิสูจน์ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ และทำบันทึกรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตแยกต่างหาก เพราะได้ไปลงพื้นที่ ตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินร่วมกับคณะกรรมการ และตรวจรายละเอียดบันทึกรายงานตรวจพิสูจน์ที่ดิน พบว่าวันนั้น มีการจัดทำบันทึกรายงานการตรวจพิสูจน์ที่ดินมาไว้แล้ว แต่ข้อความในบันทึกการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตรงตามสภาพของที่ดินที่ตรวจพิสูจน์ เนื่องจากพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ป่ารกทึบ มีสภาพเป็น

^๕ หนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ เรื่อง ขอบปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการ ผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงบางกรณี

ข้อ ๑.๒ การลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ... เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืน หรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อน โทษเป็นปลดออกจากราชการ

ป่าสมบูรณ์และไม่มีการทำประโยชน์ จึงน่าจะถือว่า ได้ลงนามในบันทึกการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ ตามที่ เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอกระทุ้ง จังหวัดภูเก็ต กรรมการและเลขานุการ จัดทำมาแล้วในวันที่คณะกรรมการไปร่วมกันตรวจพิสูจน์ที่ดิน โดย ไม่ได้ตรวจว่ารายงานระบุ รายละเอียดตรงกับสภาพพื้นที่ดินที่ตรวจพิสูจน์อย่างถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังไม่มี การนำ บันทึกการตรวจพิสูจน์ที่ดินดังกล่าว ไปประกอบการออกโฉนดที่ดิน ให้กับผู้ขอออกโฉนด จึงยังไม่เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่กรมที่ดิน และกรมป่าไม้ หรือทำให้ผู้ขอออกโฉนดที่ดินได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย อันมีพฤติการณ์เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการแต่อย่างใด และจากการตรวจสอบประวัติ ไม่พบว่า เคยกระทำผิดหรือเคยถูกลงโทษทางวินัยมาก่อน ประกอบกับรับราชการมาเป็น เวลา ๓๕ ปี ได้ทำประโยชน์แก่ราชการและปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา จึงมีเหตุอันควร ลดหย่อนโทษจากไล่ออกเป็นปลดออกจากราชการ

ที่ประชุม อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน จึงมีมติให้ลงโทษปลด

ออกจากราชการ

๗. สรุปและขอเสนอแนะ

ความยุ่งยากในการดำเนินการในเรื่องนี้พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างสูง เนื่องจาก ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ระเบียบ กฎหรือข้อบังคับ รวมทั้งใช้ความละเอียดรอบคอบและ ประสิทธิภาพในการดำเนินการ ประกอบกับศึกษารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยเฉพาะการศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ รวมทั้งคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

๗.๑ สรุป

มาตรา ๔๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติ ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการ ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสาร และความเห็นของ คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ แล้วแต่กรณี และมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัดเมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด มีมติเป็นประการใดให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ตามข้อเท็จจริง กรณีนี้เป็นการดำเนินการตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่มีมติว่า กระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัย ให้ถือว่ารายงานเอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นการชี้มูลวินัยอย่างร้ายแรง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรม พิจารณา และ อ.ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ได้พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูล โดยให้ปลดออกจากราชการ โดยในการดำเนินการผู้ขอรับการประเมินสามารถเสนอเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน พิจารณาและมีมติเพียงครั้งเดียว และอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ได้สั่งและปฏิบัติตามมติ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน โดยสั่งลงโทษปลด ออกจากราชการ ตามคำสั่งกรมพัฒนาที่ดิน ที่ ๘๘๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งได้แจ้งคำสั่งลงโทษต่อ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ รายงานการดำเนินการทางวินัยต่อประธานคณะกรรมการ ป.ป.ท. เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ และรายงาน ก.พ. ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ เป็นกรณีดำเนินการเสร็จตามที่กฎหมายกำหนด

๗.๒ ข้อเสนอแนะ

ผลงานเรื่องนี้ เป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว

๗.๒.๑ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านวินัย ควรต้องมีความรอบรู้ และหมั่นสำรวจตรวจสอบกฎหมายที่ตราขึ้นบังคับใช้ และนำข้อกฎหมายดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุม อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อใช้ประกอบดุลพินิจสั่งลงโทษได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดโทษ

๗.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสดงออกซึ่งการใช้อำนาจหน้าที่ของ คณะรัฐมนตรี แต่มติคณะรัฐมนตรีเป็นแต่เพียงแนวทางปฏิบัติ หรือนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของฝ่าย ปกครองเท่านั้น การที่มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ เรื่อง ขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัย อย่างร้ายแรงบางกรณี กำหนดให้การลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างรุนแรงเฉพาะฐานฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ... ให้ ต้องลงโทษไล่ออกจากราชการสถานเดียว ซึ่งมีเนื้อหาไปในทางจำกัดขอบเขตการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในการกำหนดโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดให้สามารถใช้อำนาจดุลพินิจในการเลือกการ ลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงได้ ๒ สถาน คือ ปลดออก หรือไล่ออก ทั้งยังให้อำนาจดุลพินิจในการลดหย่อน โทษได้ โดยพิจารณาจากความเหมาะสมและความร้ายแรงของความผิด ประกอบคุณงามความดีของข้าราชการ พลเรือนที่อาจได้กระทำมาพิจารณาประกอบการกำหนดโทษทางวินัยได้ ทั้งยังก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่าง ข้าราชการพลเรือนที่กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ให้ได้รับการ ลงโทษทางวินัยไม่เท่าเทียมกับข้าราชการพลเรือนที่กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงในความผิดฐานอื่น แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงไม่สอดคล้อง และขัดต่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของข้าราชการพลเรือน เห็นควรเสนอให้สำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการทำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เพื่อจะทำให้มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวสามารถใช้บังคับได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป เมื่อมีโอกาส

๗.๒.๓ คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครอง จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด การแจ้งสิทธิอุทธรณ์ เมื่อเป็นการพิจารณาโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติ เพื่อป้องกันการโต้แย้งในอนาคต

๘. ประโยชน์ที่ได้รับ

๘.๑ รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนอันเป็นการปราบผู้กระทำความผิดและปรามไว้มิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง ให้ข้าราชการทุกคนสังวรไว้ว่าถ้าทำผิดวินัยจะต้องถูกลงโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัย

๘.๒ รักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญและสมรรถภาพของข้าราชการ การดำเนินการทางวินัย แก่ข้าราชการผู้กระทำความผิด ลงโทษโดยเป็นธรรมเหมาะสมกับความผิด

๘.๓ รักษาชื่อเสียงของทางราชการ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ กล่าวคือ ทางหนึ่งที่จะรักษาชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของประชาชน และอีกทางหนึ่ง คือ ทำให้ข้าราชการมีระเบียบวินัยและมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน

๘.๔ สามารถนำวิธีการและแนวทางการปฏิบัติไปดำเนินการสำหรับกรณีอื่นๆ ในลักษณะเดียวกัน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(นายบุญญิตี ทำของดี)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่ 10 ส.ย. 2564

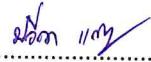
ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....
(นางสาวเนลิมพร ธรรมโชติ)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่ 10 ส.ย. 2564

(ลงชื่อ).....
(นางมาลินี คุณะดิลก จำปาทอง)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่ ๑๐ / ส.ย. / ๖๔

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....
(นางมาลินี คุณะดิลก จำปาทอง)
ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มวินัย
วันที่ ๑๐ / ส.ย. / ๖๔
(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ).....
(นางปวีณา แสงเดือน)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
วันที่ ๑๐ / ส.ย. / ๖๔

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของนายบัญญัติ ทำของดี

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๘๐

กลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่

เรื่อง คู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย กรมพัฒนาที่ดิน

หลักการและเหตุผล

"วินัย" (Discipline) เป็นรูปแบบหนึ่งของจริยธรรมที่เป็นมาตรฐานความประพฤติที่ชอบด้วยหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นั้นๆ กล่าวคือ ผู้ใดมีหน้าที่อย่างใดต้องมีวินัยที่ชอบด้วยหน้าที่นั้น ซึ่งมาตรฐานความประพฤติที่ชอบด้วยหน้าที่ซึ่งถูกกำหนดไว้นี้อาจเป็นมาตรฐานความประพฤติที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ และเมื่อบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานความประพฤติเช่นนั้นบุคคลนั้นก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิดวินัย และมีบทบังคับ (Sanction) เป็นการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดวินัยนั้น

การรักษาวินัยและการลงโทษทางวินัยนี้เป็นทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้เป็นกรอบความประพฤติที่กำหนดขึ้นเพื่อทำให้เกิดคนดีมีคุณธรรมในระบบราชการ ควบคู่ไปกับการมีสมรรถนะตามหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ราชการดำเนินการไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ เพื่อความเจริญและความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของประชาชน และสร้างภาพพจน์ชื่อเสียงที่ดีให้แก่ทางราชการโดยสำนักงาน ก.พ. ได้นำมากำหนดเป็นหลักการในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานราชการที่มีบุคลากรหลายประเภท นอกจากมีข้าราชการพลเรือนที่เป็นบุคลากรหลักของส่วนราชการแล้ว กรมพัฒนาที่ดินยังมีบุคคลประเภทพนักงานราชการ และลูกจ้างประจำเข้ามาร่วมปฏิบัติราชการที่เป็นภารกิจของกรมพัฒนาที่ดินอีกด้วย ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดินย่อมมีมาตรฐานความประพฤติที่กำหนดไว้สำหรับบุคลากรของกรม และเมื่อบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานความประพฤติอันถือเป็นการกระทำที่เป็นความผิดวินัย กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดย่อมจะต้องเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยกับบุคคลเหล่านั้นด้วย ดังนั้น วินัยจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติราชการจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความมีวินัยอันเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญประการหนึ่ง และการดำเนินการทางวินัยในระบบราชการถือเป็นมาตรการที่มุ่งจะป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด รวมทั้งขนบธรรมเนียมของทางราชการกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการลงโทษเจ้าหน้าที่ซึ่งมีพฤติการณ์กระทำความผิดทางวินัยแตกต่างกัน ถือเป็นมาตรการที่จำเป็นแก่การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายให้อำนาจ

บทวิเคราะห์ / แนวความคิด / ข้อเสนอ

บทวิเคราะห์

๑. ประเภทของการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน

การดำเนินการทางวินัยเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องปรามมิให้บุคคลกระทำความผิดวินัย กล่าวคือ เป็นการดำเนินการที่กระทำเป็นพิธีการตามกฎหมาย เมื่อมีบุคคลมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย โดยได้แบ่งประเภทการดำเนินการทางวินัยตามประเภทของบุคลากร ดังต่อไปนี้

๑.๑ การดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ

ข้าราชการพลเรือนสามัญที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดิน คือบุคคลที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน และเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่บุคคลที่เป็นข้าราชการพลเรือนทุกคน การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนที่มีมูลกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยจึงอยู่ภายใต้บังคับของบัญญัติในหมวด ๖ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

การดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการนั้น จะต้องคำนึงว่าผู้ถูกดำเนินการทางวินัยนั้น มีสภาพเป็นข้าราชการ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดซึ่งถูกดำเนินการทางวินัยจะต้องเป็นข้าราชการในขณะกระทำความผิดวินัยและเป็นข้าราชการอยู่ในขณะที่ถูกดำเนินการทางวินัย หากแม้ได้มีการกระทำความผิดวินัย แต่ขณะนั้นผู้กระทำความผิดวินัยยังไม่ได้รับบรรจุเป็นข้าราชการ หรือขณะกระทำความผิดวินัย ผู้กระทำความผิดวินัยออกจากราชการแล้ว ตามมาตรา ๑๐๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีเช่นนี้ ส่วนราชการต้นสังกัดไม่สามารถดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ เว้นแต่ กรณีที่ผู้กระทำความผิดวินัยออกจากราชการแล้ว แต่มีเหตุตามมาตรา ๑๐๐^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้อำนาจส่วนราชการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ออกจากราชการได้ โดยเสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ

^๖ มาตรา ๑๐๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๓) ลาออกจากราชการและได้รับอนุญาตให้ลาออกหรือการลาออกมีผลตามมาตรา ๑๐๙

(๔) ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๗ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ หรือ

(๕) ถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก

วันออกจากราชการตาม (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

^๗ มาตรา ๑๐๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาก่อนออกจากราชการว่าในขณะรับราชการได้กระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

๑.๒ การดำเนินการทางวินัยกับพนักงานราชการ

พนักงานราชการที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดิน เป็นบุคลากรที่รัฐได้พิจารณาถึงความจำเป็นและศักยภาพของบุคคลซึ่งจะเข้ามาช่วยเหลือหรือส่งเสริมกิจกรรมของรัฐซึ่งต้องดำเนินการด้วยข้าราชการพลเรือนที่มีการบรรจุแต่งตั้งน้อยและขาดความรู้ความสามารถที่เป็นทักษะพิเศษ หรือความรู้เฉพาะด้านขณะเดียวกันก็เป็นความต้องการของรัฐที่ต้องการสร้างระบบบุคลากรขึ้นมาทดแทนระบบลูกจ้างประจำที่ยกเลิกไป รัฐจึงสร้างกลไกในการเลือกสรรบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่คล่องตัวขึ้นโดยการว่าจ้างบุคคลในลักษณะเดียวกับเอกชนเข้ามาเป็นพนักงานราชการของหน่วยงานทางราชการ โดยให้กำหนดสัญญาจ้างตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและให้ค่าตอบแทนการจ้างที่สูงกว่าข้าราชการ แต่ไม่ได้มีสิทธิในการเบิกจ่ายค่าสวัสดิการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชาและมีกฎหมายที่เป็นกรอบเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้มีการกำหนดข้อกำหนดทางวินัยพนักงานราชการในทำนองเดียวกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ และอาศัยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ให้อำนาจส่วนราชการต้นสังกัดสามารถกำหนดข้อกฎหมายที่จะใช้บังคับกับพนักงานราชการในสังกัดของตนเพิ่มเติมได้

กรมพัฒนาที่ดินได้อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการออกระเบียบภายในส่วนราชการโดยเฉพาะ คือ ระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่นำมาใช้บังคับแก่พนักงานราชการที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับพนักงานราชการในสังกัดกรมพัฒนาที่ดินโดยเฉพาะในบางเรื่อง ซึ่งกรณีกระทำผิดวินัย กรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งในการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่ว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือคณะกรรมการสอบสวน ให้นำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาบังคับใช้โดยอนุโลม ดังนั้น การดำเนินการวินัยกับพนักงานราชการของกรมพัฒนาที่ดิน จึงต้องดำเนินการโดยพิจารณาฐานความผิดวินัยของพนักงานราชการ ซึ่งบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแต่อาศัยบทบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการดำเนินการทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ

๑.๓ การดำเนินการทางวินัยกับลูกจ้างประจำ

ลูกจ้างประจำสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน เป็นบุคคลเข้ามาทำงานในส่วนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗

ในส่วนของวินัยและการรักษาวินัย ตลอดจนการดำเนินการทางวินัยกับลูกจ้างประจำสังกัดกรมพัฒนาที่ดินนั้นจะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกล่าวหา หรือฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญา หลังจากที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ สำหรับกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง จะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๕๐ วรรคสอง กำหนดว่า การดำเนินการทางวินัยถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้พิจารณาสอบสวนตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ข้อ ๕๕ วรรคห้า กำหนดว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนพิจารณาให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม ซึ่งกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งในการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่ว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือคณะกรรมการสอบสวนให้นำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาบังคับใช้โดยอนุโลม ดังนั้นการดำเนินการวินัยกับลูกจ้างประจำกรมพัฒนาที่ดินจึงต้องดำเนินการโดยอาศัยบทบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการดำเนินการทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ ส่วนการพิจารณาฐานความผิดวินัยของลูกจ้างประจำ ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการพ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะตาม หมวด ๔ วินัยและการรักษา วินัย ข้อ ๒๘ - ข้อ ๔๖

๒. กระบวนการดำเนินการทางวินัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ในสังกัดกรมพัฒนาที่ดินนั้น แม้จะมีพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ที่แยกกัน แต่การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ และลูกจ้างประจำนั้น จะอาศัยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอนุโลม

การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดินนั้น จะเริ่มต้นขึ้นจากการมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดินกระทำความผิดวินัย ซึ่งการกล่าวหาเช่นนี้อาจเกิดจากการกล่าวหาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกรณีเป็นผู้บังคับบัญชาสงสัยด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดว่ามีการกระทำความผิดวินัยเกิดขึ้น เช่น พบข่าวหนังสือพิมพ์ว่าเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินกระทำความผิดวินัย ได้รับการร้องเรียนจากประชาชน หรือผู้บังคับบัญชาพบเห็นการกระทำความผิดวินัยด้วยตนเอง และเมื่อมีการกล่าวหาหรือเป็นที่สงสัยเช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น มีหน้าที่ต้องรายงานตามสายบังคับบัญชาไปจนถึงอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยตามความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้แก่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ในที่นี้เพื่อความเข้าใจจะใช้คำว่า อธิบดี)

เมื่ออธิบดีกรมพัฒนาที่ดินได้รับทราบรายงานแล้ว อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจในการพิจารณาว่ากรณีที่ได้รับรายงานนั้นมีมูลว่าเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่ หากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่ามีมูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจที่จะสั่งการให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเสียก่อน แต่หากเห็นว่าข้อเท็จจริงที่มีอยู่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่ามีกรณีมูลควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือไม่ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ก็มีอำนาจสั่งการให้ดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีที่อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน สั่งการให้ดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่สังกัดกรมพัฒนาที่ดินคนหนึ่งคนใด จะต้องพิจารณาว่ามูลกรณีที่ถูกล่าหานั้น มีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง เนื่องจากการมีวิธีการดำเนินการทางวินัยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ แต่อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องดำเนินการให้มีการแจ้ง

ข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงข้อกล่าวหา เพื่อให้อธิบดีพิจารณาและลงโทษ ส่วนกรณีการดำเนินการวินัยอย่างร้ายแรงนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้อธิบดีต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำการสอบสวนกรณีดังกล่าว นอกจากนี้ ในการพิจารณาลงโทษก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สำหรับการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง อธิบดีมีอำนาจสั่งยุติเรื่องหรือพิจารณาลงโทษทางวินัยได้เลย แต่กรณีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อำนาจการพิจารณาลงโทษทางวินัย ต้องเสนอต่อ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อพิจารณาและมีมติเสียก่อนแล้ว จึงจะลงโทษตามมติของ อ.ก.พ.กรมพัฒนาที่ดิน^๘

แนวความคิด

การพัฒนากระบวนการสร้างเสริมวินัย ควรกระทำทั้งการเสริมสร้าง การป้องกันและการแก้ไข ปัญหา แม้ว่าการเสริมสร้างวินัยในเชิงบวกและสร้างสรรค์มีความสำคัญมากแต่กระบวนการดังกล่าวมักถูกปล่อยปละละเลยจนเกิดปัญหาแล้วตามแก้ไข^๙

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัยในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา (Training of Supervisors) ผู้บังคับบัญชาเป็นบุคลากรที่มีสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมดูแลรักษาระเบียบวินัย รวมทั้งการสืบสวนหรือพิจารณาและดำเนินการทางวินัยของบุคลากร ดังนั้นการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา เนื่องจากทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสืบสวนหรือพิจารณาและดำเนินการทางวินัย รวมทั้งกระบวนการจัดการแก้ปัญหาเกี่ยวกับวินัย การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาควรฝึกทักษะการตัดสินใจที่ดี ธรรมไม่เพียงเบนหรือเลือกปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการรักษาวินัยมีความยุติธรรมและโปร่งใส

๒. การรักษาวินัยแบบรวมศูนย์ (Centralization of Discipline) การรักษาวินัยต้องคำนึงถึงหลักการไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมายหรือไม่เลือกปฏิบัติ องค์การควรใช้หลักเดียวกันในการรักษาระเบียบวินัย ซึ่งจะถูกบัญญัติไว้ในกฎระเบียบส่วนกลางขององค์การ

๓. การรักษาวินัยไม่เกี่ยวข้องกับบุคคล (Impersonal Discipline) แต่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การกระทำความผิด นอกจากนั้นผู้บังคับบัญชาไม่ควรตัดสินโดยใช้อารมณ์

๔. ทบทวนการตัดสินวินัย (Review Discipline Decisions) การตัดสินวินัยต้องตรวจทานให้รอบคอบกับทุกฝ่ายก่อนที่จะถูกนำมาใช้เพื่อความเป็นธรรมและจะลดอำนาจเผด็จการของการตัดสินวินัย

๕. แจ้งหลักการทางวินัยให้พนักงานทราบ (Notification of Conduct that may Result in Discipline) ผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องแจ้งระเบียบหลักการเกี่ยวกับวินัยให้พนักงานทราบล่วงหน้ารวมทั้งจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อให้พนักงานตระหนักถึงการดำเนินการเรื่องวินัยให้พนักงานทราบล่วงหน้า

^๘ หมายเหตุ การรายงาน อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดินเพื่อทำคำสั่งลงโทษสำหรับความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นการดำเนินการเฉพาะกรณีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของกรมพัฒนาที่ดิน กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ไม่ต้องรายงาน อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินสามารถทำคำสั่งลงโทษสำหรับการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้

^๙ รศ.ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง และคณะ (๒๕๖๐) รายงานการวิจัย เรื่อง โครงการจัดทำคู่มือการรักษาวินัยข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน ก.พ.

๖. แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับบทลงโทษ (Information regarding penalties) ผู้บังคับบัญชาควรแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับบทลงโทษ การกำหนดโทษและการดำเนินการอื่นๆ เช่น คำเตือนและไล่ออกจากการผิดวินัย แผนการดำเนินการเหล่านี้ต้องสื่อสารกับพนักงานล่วงหน้า

๗. ระบบวินัยแบบระดับขั้นต่ำสู่ขั้นสูง (Discipline shall be progressive) ระบบการจัดการวินัยควรเป็นระดับขั้นต่ำสู่ขั้นสูงเพื่อดูแลรักษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรุนแรงในแต่ละขั้นตอนใดถูกต้อง เช่น การแบ่งการลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัย วินัยอย่างไม่ร้ายแรงและวินัยอย่างร้ายแรง

๘. เอกสารหลักฐาน (Documentation) การบริหารจัดการวินัยอย่างมีประสิทธิภาพต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับพนักงาน และเก็บบันทึกที่ถูกต้องตามระเบียบขององค์การ

๙. การตัดสินวินัยต้องมีความยุติธรรม (Discipline should be fair) การตัดสินใจวินัยควรมีความยุติธรรมสำหรับพนักงาน การรักษาความยุติธรรมต้องไม่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลมากเกินไป

๑๐. วินัยจะมีความยืดหยุ่นและสอดคล้อง (Discipline shall be flexible and consistent) เนื่องจากการจัดการวินัยที่ไม่สอดคล้องกันที่นำไปสู่ความสับสนและความไม่แน่นอน

๑๑. การดำเนินการทางวินัยควรรวดเร็ว (Disciplinary action should be prompt) การดำเนินการทางวินัยควรรวดเร็วทันที่ทันใด ความล่าช้าระหว่างการดำเนินการทางวินัยและการประพฤติกกระทำ ความผิดจะส่งผลให้การจัดการวินัยไร้ประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินทุกคนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผน และความประพฤติที่ทางราชการได้กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่า วินัยข้าราชการ โดยข้อห้ามหรือข้อควรปฏิบัติได้บัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ หากเจ้าหน้าที่ผู้ใดฝ่าฝืนไม่กระทำตาม จะต้องเข้าสู่กระบวนการดำเนินการทางวินัย

ในกระบวนการดำเนินการทางวินัยผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานด้านวินัยควรคำนึงถึงหลักต่างๆ ได้แก่^{๑๐}

๑. หลักนิติธรรม หมายถึง การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย ที่ต้องคำนึงถึงกฎระเบียบมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะในด้านการสืบสวนเบื้องต้น ผู้ปฏิบัติงานด้านวินัยต้องตระหนักว่าถ้าไม่มีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิด รวมทั้งมีหลักฐานอย่างชัดเจนและเพียงพอ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อสนับสนุนว่าเป็นการกระทำผิดวินัย และในส่วนของบทลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดให้โทษแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออกและไล่ออก ส่วนความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน และลดเงินเดือน ซึ่งผู้บังคับบัญชาสามารถลงโทษโดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนได้ สำหรับกรณีความผิดเล็กน้อยและพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุอันควรลงโทษ

๒. หลักมนุษยธรรม หมายถึง การคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลประกอบ ซึ่งอาจพิจารณาถึงสาเหตุของการกระทำผิดวินัย เช่น ข้าราชการบรรจุใหม่ที่ยังไม่ได้รับการอบรมด้านการปฏิบัติหน้าที่ หรือทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นต้น

๓. หลักความเป็นธรรม หมายถึง การดำเนินการทางวินัยจะต้องมีความเท่าเทียมกัน กล่าวคือ การกระทำในลักษณะเดียวกันหรือพฤติกรรมคล้ายคลึงกันควรลงโทษเท่ากัน แต่อาจใช้ดุลยพินิจของผู้ดำเนินการ

^{๑๐} คู่มือการดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ (๒๕๕๓), สำนักงาน ก.พ.

ทางวินัยและผู้บังคับบัญชาที่จะวางระดับโทษแตกต่างกันตามสมควรแก่กรณี รวมทั้งต้องดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปอย่างโปร่งใส และรวดเร็ว เพราะจะส่งผลกระทบต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย

การดำเนินการทางวินัยต้องใช้หลักต่างๆ ในการพิจารณา ไม่เพียงแต่ใช้หลักนิติธรรมซึ่งพิจารณาตามตัวบทกฎหมายเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยหลักมนุษยธรรมและหลักความเป็นธรรม เพื่อควบคุมข้าราชการให้ปฏิบัติตามข้อบังคับด้านวินัยข้าราชการ และรักษามาตรฐานความประพฤติ รวมทั้งเป็นการจูงใจให้ข้าราชการได้ปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพ ปัจจุบัน ก.พ. ได้กำหนด กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ (๕) และหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๗ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ทั้งนี้ ยังมีการอุทธรณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย และถูกสั่งให้ออกจากราชการบางกรณี โดยผู้ถูกสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ตามมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๑} ประกอบกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในกรณีพนักงานราชการสามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้ออกคำสั่งลงโทษ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ^{๑๒} และในกรณีลูกจ้างประจำ สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ อ.ก.พ. กรมพัฒนาที่ดิน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งลงโทษ^{๑๓}

การร้องทุกข์ เป็นหลักประกันความเป็นธรรมและความสัมพันธ์อันดีระหว่างข้าราชการ โดยให้ร้องทุกข์ในเรื่องที่ไม่อาจอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์ โดยร้องทุกข์ได้ ดังนี้

๑. ถ้าเหตุร้องทุกข์เกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรีให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

๒. ถ้าเหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาระดับต่ำกว่าผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๑. ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เช่น เหตุร้องทุกข์เกิดจากอธิบดีให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวง

ตามมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๔} ประกอบกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๑๑} มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๑๐ (๑) (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์และการพิจารณาวินัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

^{๑๒} หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

^{๑๓} หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๗.๖/ว ๕๐ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑

^{๑๔} มาตรา ๑๒๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามของผู้อยู่บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามหมวด ๙ การอุทธรณ์ ได้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๒๓ การร้องทุกข์ที่เกิดจากผู้บังคับบัญชา ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับ

ดังนั้น คู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย จะเป็นประโยชน์แก่งาน รวมทั้งผู้บังคับบัญชาและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย และผู้ที่ได้นำไปใช้ศึกษาหรือใช้เป็นแนวทางในการทำงานด้านวินัยต่อไป อีกทั้ง ทำให้เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินได้ทราบ และเข้าใจถึงข้อกำหนดวินัยด้วย

อนึ่ง การจัดทำ “คู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย กรมพัฒนาที่ดิน” ซึ่งจะมีเนื้อหาที่ครอบคลุมและครบถ้วนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์กองการเจ้าหน้าที่ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑. สร้างความเข้มแข็งของระบบพิทักษ์คุณธรรมขององค์กร กลยุทธ์ที่ ๑. ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate image) ในเรื่องความโปร่งใสเป็นธรรมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ประกอบกับคู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย ที่กลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่ ใช้อ้างอิงอยู่ในปัจจุบัน (จัดทำขึ้นเมื่อ กรกฎาคม ๒๕๕๕) ยังไม่ครอบคลุมในการดำเนินการทางวินัยของบุคลากรในสังกัดทั้งหมด และไม่มีการอธิบายขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นแค่เพียงรวบรวมข้อกฎหมายหรือระเบียบเท่านั้น

ร่างเค้าโครง

คู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย กรมพัฒนาที่ดิน

๑. ปกคู่มือ

๒. คำนำ

๓. สารบัญ

๔. บทที่ ๑ บททั่วไป

(ความหมาย ผู้มีหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัย การดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำผิดวินัย)

๕. บทที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยข้าราชการ

- การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น
- การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
- การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- กรณีความผิดที่ปรากฏชัดเจน

การร้องทุกข์ที่เกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ประการใดแล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

การร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

- การอุทธรณ์
- การร้องทุกข์
- ๖. บทที่ ๓ การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ
 - การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น
 - การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
 - การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
 - กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง
 - การอุทธรณ์
 - การร้องทุกข์
- ๗. บทที่ ๔ การดำเนินการทางวินัยลูกจ้างประจำ
 - การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น
 - การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
 - การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
 - กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง
 - การอุทธรณ์
 - การร้องทุกข์
- ๘. ภาคผนวก
 - กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย
- ๙. บรรณานุกรม
- ๑๐. ผู้จัดทำ

ข้อเสนอแนะ

การจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบ และเข้าใจถึงข้อกำหนดวินัย เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามข้อกำหนดวินัย
๒. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เพื่อที่ผู้ถูกกล่าวหาจะได้ทราบถึงสิทธิของตนในการรับรู้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะได้นำสืบหักล้างแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนจะได้ทราบถึงหน้าที่ของตนในการดำเนินการทางวินัย
๔. เพื่อเป็นเครื่องมือ (คู่มือ) ในการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย โดยมีผลที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

๑. ทำให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบ และเข้าใจถึงข้อกำหนดวินัย เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามข้อกำหนดวินัย

๒. ทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เพื่อที่จะได้ทราบถึงสิทธิของตนในการรับรู้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะได้นำสืบหักล้างแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้อง

๓. ทำให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ได้ทราบถึงหน้าที่ของตนในการดำเนินการทางวินัย

๔. มีเครื่องมือ (คู่มือ) ในการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่อไป

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

การจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัย โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ได้ทราบ และเข้าใจถึงข้อกำหนดวินัย เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามข้อกำหนดวินัย ร้อยละ ๘๐

๒. เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย หากมีกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เพื่อที่จะได้ทราบถึงสิทธิของตนในการรับรู้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะได้นำสืบหักล้างแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๘๐

๓. กรรมการสอบสวน ทราบถึงหน้าที่ของตนในการดำเนินการทางวินัย ร้อยละ ๘๐

๔. มีเครื่องมือ (คู่มือ) ในการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่อไป ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

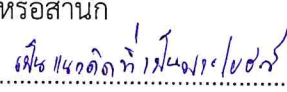
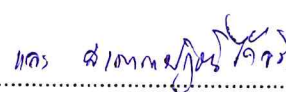
(ลงชื่อ).....

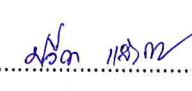
(นายบัญญัติ ทำของดี)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ 10 ส.ย. 2564

ความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับกอง หรือสำนัก

(ระบุความเห็น)

(ลงชื่อ).....

(นางปวีณา แสงเดือน)

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

วันที่ ๒๖ / ส.ค. / ๒๕๖๔